

Zakaj se Carter zanima za disidente

Vzroka, da se ameriški predsednik Carter v nasprotju s svojim prednikom Fordom tako zanima za sovjetske disidente, sta najbrž dva, pravijo tisti, ki ga поблиže poznajo. Prvi vzrok je ta, da hoče voditi Carter bolj načelno politiko, kot jo je vodila vrsta ameriških predsednikov pred njim, ki so ravno zaradi svoje nenačelnosti in lovljenja za trenutnimi koristmi napravili toliko škode ugledu Združenih držav in njihove politike v svetu. Drugi vzrok pa je v tem, da vidi Carter pred seboj črno bodočnost za ves svet, če bo trajala totalitarna ideološka diktatura v Sovjetski zvezi še naprej, ker si bo lahko brez notranje opozicije dovolila vse. Zato bi bilo treba spodbujati demokratično opozicijo v Sovjetski zvezi, ker edino to bi lahko držalo sovjetski ekspanzionizem na vajetih in pripeljalo počasi do bolj demokratične vladavine. Toda disidentom kot pobudnikom take demokratične opozicije je treba dati oporo od zunaj in jih tako prepričati, da niso prepuščeni svoji usodi in da imajo njihove pobude možnost uspeha na daljši rok. Carterjeva politika torej »investira« v disidente in tega se sovjetska vlada tudi zaveda, zato je poostrila svoj odnos do disidentov, čeprav ga še vedno niti zdaleč ni mogoče primerjati s Stalinovimi nastopi proti resničnim in dozdevnim disidentom.

Nekateri na Zahodu in v Ameriki sami svarijo Carterja pred tako politiko, ker se bojijo, da bo povzročila ostro reakcijo s sovjetske strani in da bi mogel postati sovjetski režim ravno zaradi tega še bolj tog in brezobziren do vsakršnega pojava opozicijskega. Baje bi se moglo celo zgoditi, da bi kako ostrejša in bolj fanatično krilo v sovjetski partiji vrglo Brežnjeva, češ da je preveč popustljiv, in lahko bi se začela doba »neostalinizma«. Vendar se zdi tako mišljenje preveč oportunistično in pesimistično. Vsaka zaostritev sovjetske diktature bi pomenila dušitev ustvarjalnosti sil v znanosti, gospodarstvu, kulturi, s tem pa tudi splošno oslabitev vse sovjetske družbe in države. Samo čimbolj svobodni ljudje so resnično ustvarjalni, sužnji pa sicer lahko poslušno delajo, toda ustvarjalni niso. In sovjetsko vodstvo bi se vdajalo iluziji, če bi mislilo, da lahko več kot 200 milijonov ljudi za dolgo dobo drži v slepi pokorščini ter zavrti kolo zgodovine nazaj v dobo, ko so morala ljudstva slepo ubogati in slediti svojim voditeljem in vladarjem. Vztrajanje pri obli-

(Dalje na 7. strani)

Andreotti se je zaenkrat »izmazal«

Kot vse kaže, se je Andreottijeva vlada tudi tokrat »izmazala«. Medtem ko pišemo, sicer še ne poznamo natančno vsebine sporazuma s sindikati, vendar drži, da se je Andreottiju posrečilo premagati tudi zadnjo oviro in da Italija odslej lahko z gotovostjo čuna na 530 milijonov dolarjev posojila od Mednarodnega denarnega sklada. Kot je naglasil sam ministrski predsednik, pri celotni zadevi ne gre samo za omenjeno posojilo, temveč zlasti in predvsem za zaupanje, ki ga s tem posojilom mednarodni svet izkazuje Italiji, saj pomeni, da verjame v možnost postopnega odpravljanja gospodarske krize in v poživitev italijanskega gospodarstva.

Še v sredo zjutraj je kazalo, da so Andreottijevi vladi dnevi šteti, saj je obstajalo zelo rahlo upanje, da bo dosegla sporazum s sindikati o kočljivem vprašanju znižanja cene dela, za kar je bil ministrski svet odobrila poseben zakonski odlok, ki bi ga moral parlament potrditi v začetku prihodnjega meseca. Sindikalne organizacije so od vlade zahtevale določene korenite spremembe njenega odloka in poleg tega postavile vrsto zahtev, ki поблиže zadevajo investicijsko politiko na Jugu in mladinsko zaposlovanje. Sindikati so pri tem vztrajali, naj vlada zlasti nudi trdna jamstva, da bo njena politika na obeh omenjenih področjih zares učinkovita.

Po sporazumu s sindikati bi moral parlament, kot smo že omenili, potrditi vladni

zakonski odlok, kar je pogoj za prejem posojila. Ker je Andreotti že prejšnji teden imel posvete s predstavniki vseh strank, ki posredno ali neposredno podpirajo vlado, in ker so na teh posvetih dosegli sporazum o popravkih, ki jih je treba vnesti v vladni odlok, lahko pričakujemo, da v parlamentu ne bo prišlo do kakih presenečenj.

Kljub sporazumu s sindikati in strankami ustavnega loka o trenutno najbolj kočljivih problemih gospodarske in socialne narave pa je treba ugotoviti, da je splošni politični položaj v državi še vedno zelo zapleten in v bistvu negotov. Prejšnji teden so se sklenili posveti med vsemi strankami ustavnega loka, za katere je dala pobudo socialistična stranka. Socialistično odposlanstvo se je na ločenih sejah sestalo z delegacijami Krščanske demokracije, komunistične partije, socialistične, republikanske in socialdemokratske stranke. Pri vsej dobri volji nismo natančno razumeli, kakšen je bil pravzaprav glavni namen te socialistične pobude, saj je znano, da Krščanska demokracija odločno odklanja tako socialistični predlog o sestavi zasilne vlade vseh demokratičnih strank (s komunisti vred) kot tudi in še bolj socialistično levo alternativo. Čemu torej ta srečanja? Odgovor na to vprašanje nam more najbrž dati le silno skrotovičeno italijansko politično življenje, ki ga tuji opazovavec zelo težko razume. Socialisti pa so že napovedali za-

(Dalje na 2. strani)

ZA ODVRNITEV NEVARNOSTI ATOMSKE VOJNE

V trenutku, ko to pišemo, še vedno trajajo v Moskvi pogovori med ameriškim zunanjim ministrom Vancem in sovjetskimi predstavniki. Do tega hipa ni prišlo do kakega večjega zastoja ali do nevarnosti, da bi se pogovori sploh prekinili. Jasno je, da ne razpravljajo o disidentih, ampak o stratežnem orožju, zlasti o zmanjšanju števila sovjetskih in ameriških nosilnih raket za atomske bombe.

Sovjeti so sicer dali vedeti, in še prav jasno, da jim ni všeč Carterjevo zanimanje za disidente in njegovo dopisovanje s Saharovom, vendar pa iz tega niso naredili pogoje za pogajanja. Očitno vedo tudi oni, enako kot Carter, da je vprašanje stratežnega orožja veliko bolj važno, medtem ko se da obravnavati vprašanje disidentov tudi po kakem drugem kanalu. Zmanjšanje

stratežne oborožitve obeh največjih sil namreč nikakor ni samo sebi namen, ampak gre — povedano v vsej preprostosti — za to, da se prepreči atomska vojna.

Težko je reči, če se bo mogoče izogniti tretji svetovni vojni, toda ni nujno, da bi bila to atomska vojna. Če pa se ne zaustavi oboroževalna tekma glede števila raket nosilk atomskih bomb, bo prej ali slej prišlo do atomske vojne, ki bo morda napravila konec moderni civilizaciji. Ta nevarnost je tudi po mnenju strokovnjakov zelo realna.

Pred podkomisijo ameriškega senata za nadzorstvo nad oborožitvijo, v okviru komisije za odnose s tujino, so pretekle dni pričali razni strokovnjaki za vprašanja oborožitve. Vsi so poudarjali, da se Sovjetska

(dalje na 2. strani)

RADIO TRST A

:: NEDELJA, 3. aprila, ob: 8.00 Poročila. 8.15 Dobro jutro. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Vedri zvoki. 10.20 Nedeljski sestanek. 11.00 Poročila. 11.05 Mladinski oder: »Kadar se ustavi ura«, napisal Joško Lukeš. 11.35 Nabožna glasba. 12.00 Poročila. 12.15 Glasba po željah. 13.00 Ljudje pred mikrofonom. 13.15 Slovenske ljudske pesmi. 3.35 Klasično, a ne prerեսno. 14.00 Poročila. 14.05 Operete. 14.35 Orkestri. 15.00 Šport in glasba. 19.00 Poročila.

:: PONEDELJEK, 4. aprila, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavidan. 9.30 Obletnica tedna. 9.40 Koncert. 10.00 Poročila. 10.05 Omnibus. 11.30 Poročila. 11.35 Omnibus. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Glasbeni almanah. 14.00 Novice. 14.05 Koncert folk. 14.30 Mladina. 14.40 Glasba. 15.30 Poročila. 15.35 Klasični album. 16.15 Melodije. 17.00 Poročila. 17.05 Koncert. 17.35 Lahka glasba. 18.00 Poročila. 18.05 Srečanja. 18.20 Zborovska glasba. 19.00 Poročila.

:: TOREK, 5. aprila, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavidan. 9.30 Šolske oddaje (za otroški vrtec). 9.40 Koncert. 10.00 Poročila. 10.05 Omnibus. 11.30 Poročila. 11.35 Omnibus. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Glasbeni almanah. 14.00 Novice. 14.05 Koncert folk. 14.30 Mladina. 14.40 Glasba. 15.30 Poročila. 15.35 Klasični album. 16.05 Melodije. 16.30 Za najmlajše. 17.00 Poročila. 17.05 Koncert. 18.00 Poročila. 18.05 Problemi slovenskega jezika. 18.15 lovenski zbori. 18.30 Glasbena panorama. 19.00 Poročila.

:: SREDA, 6. aprila, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavidan. 9.30 Rojstna hiša. 9.40 Koncert. 10.00 Poročila. 10.05 Omnibus. 11.30 Poročila. 11.40 Šolske oddaje (za I. stopnjo osnovne šole). 12.00 Glasba po željah. 12.50 Pristopanje k deželni oddaji - Kmečka zveza: Pomen in postopek za uvedbo poklicnega seznama kmetijskih podjetnikov. 13.00 Poročila. 13.15 Glasbeni almanah. 14.00 Novice. 14.05 Koncert folk. 14.30 Mladina. 14.40 Izbirajte sami. 15.30 Poročila. 15.35 Melodije. 16.30 Za najmlajše. 17.00 Poročila. 17.05 olisti. 17.30 Glasbena panorama. 18.00 Poročila. 18.05 »Arije iz Wagnerja«. Napisal Alojz Rebula. RO. Režija: Mirč Kragelj. 19.00 Poročila.

:: ČETRTEK 7. aprila, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavidan. 9.30 Nekoč je bilo. 9.40 Koncert. 10.00 Poročila. 10.05 Omnibus. 11.30 Poročila. 11.40 Omnibus. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Glasbeni almanah. 14.00 Novice. 14.05 Koncert folk. 14.30 Mladina. 14.40 Glasba. 15.30 Poročila. 15.35 Klasični album. 16.30 Za najmlajše. 17.00 Poročila. 17.05 Koncert pianista Janeza Lovšeta. 18.00 Poročila. 18.05 Tehnološke spremembe. 18.20 Pevska revija. 19.00 Poročila.

:: PETEK, 8. aprila, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Glasba. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavidan. 9.30 Ženska imena. 9.40 Koncert. 10.00 Poročila. 10.05 Omnibus. 11.30 Poročila. 11.35 Omnibus. 12.00 Glasba po željah. 12.50 Slovenska kulturno-gospodarska zveza. 13.30 Poročila. 13.15 Glasbeni almanah. 14.00 Novice. 14.05 Koncert folk. 14.30 Mladina. 14.40 Glasba. 15.30 Poročila. 15.35 Klasični album. 16.30 Za najmlajše. 17.00 Poročila. 17.05 J. Tomadini: »Quomodo sedet sola«, 17.25 Simfonična glasba. 18.00 Poročila. 18.05 Kulturni dogodki. 18.25 Komorne skupine. 19.00 Poročila.

:: SOBOTA, 9. aprila, ob: 7.00 Poročila. 7.20 Dobro jutro. 8.00 Novice. 8.05 Tjavidan. 9.00 Poročila. 9.05 Tjavidan. 9.30 Pojdimo se glasbo. 9.40 Koncert. 10.00 Poročila. 10.05 Omnibus. 11.30 Poročila. 11.35 Omnibus. 12.00 Glasba po željah. 13.00 Poročila. 13.15 Glasbeni almanah. 14.00 Novice. 14.05 Koncert folk. 14.30 Mladina. 14.40 Glasba. 15.30 Poročila. 15.35 Poslušajmo spet. 17.00 Poročila. 17.05 Mi in glasba. 18.00 Poročila. 18.05 »Soldaški mizerere«, tragedija, napisal Mirko Mahnič. 18.45 Vera in naš čas.

Za odvrnitev nevarnosti atomske vojne

(nadaljevanje s 1. strani)

zveza kar najbolj trudi, da bi v oborožitvi nadkrilila Združene države in si zagotovila zmago v primeru tretje svetovne vojne oziroma spopada z Združenimi državami. General Samuel Wilson, ravnatelj Obrambne obveščevalne službe (Defense Intelligence Agency) je izjavil: »Razvoj sovjetskih ofenzivnih in obrambnih sil zrcali namen, da bi kar najbolj povečali bojno moč in sposobnost za omejitve škode, ki bi jo lahko povzročilo orožje nasprotnika, kar naj bi u sposobilo Sovjetsko zvezo, da bi končno dosegla tako stopnjo vojaške premoči nad Zahodom, da bi lahko tvegala medcelinsko vojno, če bi bilo treba, in jo preživela dovolj močna, da bi lahko obvladovala povojno razdobje.

Isto je izjavil prednik generala Wilsona v vodstvu obveščevalne službe, general Daniel Graham. Rekel je, da če bo šlo tako naprej, bo Sovjetska zveza dokončno zadobila strateško premoč.

Graham je v svojem pričevanju tudi dejal, da se Sovjeti trudijo izdelati posebno elektronsko orožje, ki naj bi uničilo leteče atomske bombe, preden bi zadele cilj.

Dr. Jeremy Stone kot predstavnik Zveze ameriških znanstvenikov pa je dejal, da se da na osnovi zgodovinskih teženj sklepati, da bo prišlo do atomske vojne, ki bo zdesetkala industrializirani svet.

Vse to je gotovo pripomoglo k temu, da je poslal predsednik Carter v Moskvo svojega zunanjega ministra, da bi skušal pripraviti Sovjete k temu, da bi pokazali razpoložljivost za zmanjšanje strateške oborožitve, ki bi sicer prej ali slej nujno pripeljala do atomske katastrofe. Javno mnenje je o tej nevarnosti v preteklosti že toliko slišalo, da je zdaj že nekako otopelo zanjo, toda odgovorni ljudje, ki imajo pregled nad kopičenjem atomskega orožja in razpolaganje s točnimi podatki, kaj to pomeni in kam bi to lahko pripeljalo, ne morejo ostati pasivni.

Seveda sta Vance in njegovo spremstvo razpravljala v Moskvi tudi o drugih vprašanjih, poleg vprašanja disidentov še o Berlinu, o beograjski konferenci junija, na

kateri naj bi napravili začasni obračun o dosedanjem izpolnjevanju helsinških sklepov, o položaju na Cipru in o Bližnjem vzhodu, morda pa tudi o Afriki, kjer kaže Sovjetska zveza ravno zdaj veliko vnemo za podpiranje črnih držav in osvobodilnih gibanj proti Smithovemu režimu v Rodéziji in proti Južni Afriki ter seveda proti »evropskemu« in »varšavskemu« neokolonializmu« na splošno. Bogvekakšnega uspeha pa si od Vanceovega obiska v Moskvi ni obetati.

NI BIL DOSEŽEN SPORAZUM

Snoči se je zvedelo, da so bili Vanceovi pogovori v Moskvi glede zmanjšanja strateške oborožitve brezuspešni, Sovjeti so odklonili oba njegova predloga, prvotnega in kompromisnega. Danes zjutraj je Vance že odpotoval z letalom iz Moskve v Bonn. Časnikarjem je izjavil, da je tak sporazum pač težko doseči in da se bo v bližnji prihodnosti spet sestal z Gromikom.

—o—

TEŽAVE V LESNI TRGOVINI Z JUGOSLAVIJO

Italijanski trgovci, ki uvažajo les iz Jugoslavije, tožijo nad rastočimi težavami, ki ovirajo tovrstno trgovino, predvsem zaradi težav pri določevanju prodajnih in prevoznih pogojev. Problem je precej resen, saj je vrednost uvoza lesa iz Jugoslavije dosegla približno 80 milijard lir letno. Gre za več kot milijon kubičnih metrov lesa, ki je v glavnem namenjen italijanski industriji pohištva, dalje gradbeništvu in papirni industriji. Pred kratkim so se nekateri podjetniki, ki so včlanjeni v vsedrjavni zvezi lesnih trgovcev, skušali lotiti tega problema in so začeli pogajanja z delegacijo Zvezne gospodarske zbornice iz Beograda. Namen je bil sestaviti osnutek pogodbe, ki naj bi zaščitil interese obeh partnerjev. Vendar ta pogajanja potekajo s precejšnjimi težavami, predvsem zaradi ovir juridičnega in valutnega značaja. V pristojnih krogih zato menijo, da bi bilo potrebno posredovanje ministrstva za trgovino s tujino.

Andreotti se je zaenkrat »izmazal«

(nadaljevanje s 1. strani)

četek drugega kroga posvetov, ki naj bi se začel po velikonočnih praznikih.

Vtis imamo, da oba italijanska politična velikana, tako Krščanska demokracija kot komunistična partija, nekako z viška gledajo na krčevita prizadevanja manjših strank, zlasti socialistične, da bi si zagotovile večji maneverski prostor in da bi v političnem življenju pridobile večji vpliv, kot ustreza njihovi dejanski parlamentarni moči. Ne glede na delovanje teh manjših strank, ki ga seveda nikakor ne gre omalovaževati in podcenjevati, je vendar jasno, da bo nadaljnji politični, gospodarski in družbeni razvoj v Italiji končno odvisen le od odnosov med Krščansko demokracijo in

komunistično partijo, pa naj ti odnosi temeljijo le na konfrontaciji, kot si želi Krščanska demokracija, ali pa na »zgodovinskem kompromisu«, kot ga predlaga Berlinguer.

Pri nadaljnjem razvoju dogodkov v Italiji ne smemo seveda zanemarjati zunanje-političnih aspektov, zlasti stanja v Evropi in ravni odnosov med obema velesilama. Jasno pa je, da bo nadaljnji razvoj političnega, gospodarskega in družbenega življenja v Italiji v prvi vrsti odvisen od samega italijanskega ljudstva, od stopnje njegove politične zrelosti, od volje do dela in od privrženosti idealom resnične demokracije, za uresničenje katere se je treba tako rekoč boriti vsak dan.

Terorizem povzročil 562 smrtnih žrtev

27. junija naj bi postala francoska kolonija Džibuti ob vходу z Indijskega oceana v Rdeče morje neodvisna država. Tako se bo pridružila številnim majhnim državam na svetu — skoro vse so nastale v zadnjih desetletjih — še ena. Džibuti, imenovan po glavnem mestu, meri 23.000 kvadratnih kilometrov, kar je le malo več od Slovenije, prebivavcev pa ima samo kakih 100.000 ali še manj. Natančno število prebivavstva namreč ni znano, ker so mnogi še nomadi. Po rasi in narodnosti je prebivavstvo zelo mešano. 33.000 je Dankalov, 29.000 Somalcev, 8.000 Arabcev, 8.500 Evropejcev, itd. Uradni jezik je zdaj francoščina, prebivavstvo pa uporablja razne lastne jezike. Kar zadeva raso, so Dankali in Somalci hamitske rase (kot Somalci, Abesinci itd.). Po večini so mohamedanci, katoličanov pa je 12.000. Ozemlje je zelo vroče in revno, izvažajo samo kože, živino in kavo. Industrije skoraj ni. Kaže, da bo imela nova država burno notranjepolitično življenje, ker se etnične skupine že zdaj prepirajo, katera bo imela oblast v rokah.

Gibanje za neodvisnost se je pojavilo tudi na Kanarskih otokih, ki spadajo zdaj k Španiji kot del njenega državnega ozemlja. Otočje meri 7.273 kvadratnih kilometrov, torej za tretjino Slovenije, in ima milijon 170.000 prebivavcev. Sestavljeno je iz sedmih večjih in manjših otokov. Prebivavstvo je mešane rase, a se smatra v glavnem za Špance ter govori špansko. Gibanje za

neodvisnost Kanarskih otokov neti Alžirija, ki bi hotela dobiti vpliv na otočju, in pa iz splošnega protievropskega razpoloženja arabskih držav. Na otoku samem gibanje še ni zajelo mase ljudstva, kajti ljudje najbrž pravilno slutijo, da bi »neodvisni« Kanari kmalu postali plen Maroka ali Alžirije, pač pa se zavzema za neodvisnost skupina, katere voditelji živijo kot begunci v Alžiriji. Ta skupina se ne pomišlja pred uporabo brezobzirnih metod, kot so atentati na javne naprave. Ravno tak atentat na letališče v Las Palmas je indirektno povzročil v nedeljo najhujšo letalsko katastrofo vseh časov, ki je velikansko holandsko letalo z izletniki pri vzletu treščilo v pravkar pristalo ameriško potniško letalo. Obe sta morali biti namreč preusmerjeni na letališče Santa Cruz de Tenerife, pri tem pa je prišlo do nesporazumov med piloti in kontrolnim

stolpom. Nesreča je terjala okrog 562 smrtnih žrtev, med katerimi so vsi potniki in člani posadke holandskega letala, medtem ko se je rešil manjši del potnikov na ameriškem letalu, namreč 72, med katerimi pa je mnogo hudo ranjenih in opečenih.

Nihče ne bi smel zanikati narodom in odvisnim ozemljem pravce, da zahtevajo neodvisnost, toda po njej bi morali stremeti po politični poti, ne pa s terorizmom, ki prizadene največkrat popolnoma nedolžne ljudi, kot se je zgodilo v tem primeru. Politična modrost in demokratični čut — da ne govorimo o humanosti — bi morala pokazati tako gibanje za neodvisnost kot vlade, na katere so take zahteve naslovljene. Teroristične metode ali nedemokratičnost enih ali drugih peljejo samo v nove nesreče in gibanjem za neodvisnost več škodijo kot koristijo, ker jim zapravljajo simpatije in podporo mednarodne javnosti, kot se bo gotovo zgodilo v tem primeru z gibanjem za neodvisnost Kanarskih otokov.

Titovo pismo komunistom v vojski

V Jugoslaviji so se začele, zlasti s »štafeto mladosti«, proslave 85-letnice predsednika Josipa Broza-Tita in 40-letnice, odkar je prišel na čelo jugoslovanske komunistične partije. Slovesnosti bodo dosegle višek v maju, ko mu bodo postavili med drugim visok bronast spomenik v Velenju, delo zagrebškega kiparja Augustinčiča. Tretjič mu bodo tudi podelili odlikovanje narodnega

(ljudskega) heroja. Tito je ob koncu preteklega tedna predaval na visoki partijski šoli v Kumrovcu o odnosih med predvojno jugoslovansko partijo in Kominternom. Poročajo, da si je po dvomesečnem zdravljenju na črnogorski obali zdravstveno odlično opomogel. Včeraj (v sredo) je naslovil novo, tretje »pismo« članom Zveze komunistov v vojski. V njem jih spodbuja, naj se v prihodnjih mesecih še odločneje zavzamejo za obrambo države proti vsem notranjim in zunanjim sovražnikom, ki jim ne gre v račun vloga Jugoslavije v taboru neuvrčenih in bi radi razbili enotnost njenih narodov. Napovedujejo tudi novo Titovo »pismo« vsem jugoslovanskim komunistom, ki bo že četrto po včerajšnjem.

—0—

DEŽELA FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA NA EVROPSKI KONFERENCI V BEOGRADU

Dežela Furlanija - Julijska krajina se bo udeležila Evropske konference, ki bo junija v Beogradu. To bo prvo srečanje evropskih držav po helsinški konferenci. O podrobnostih sodelovanja naše dežele so se pogovarjali na sestanku med predstavniki deželnege odbora in delegacije beograjskega mesta, katero je spremljal jugoslovanski konzul v Trstu Renko. Beograjsko delegacijo je vodil predsednik občinske skupščine Beograda Vladimir Ličina.

Novice

Na tiskovni konferenci v Mountain View v Kaliforniji so zvezdoslovci naznanili, da so odkrili, da ima tudi planet Uran »prstane« kot Saturn. To označujejo kot najvažnejše odkritje o Sončnem sistemu v zadnjih 50 letih.

Britanski prestolonaslednik Karel se bo baje poročil z luksemburško princezino Marie-Astrid, kot piše »Daily Mail«. Ovira je samo dejstvo, da je Marie-Astrid katoličanka, angleški zakon o dinastiji pa prepoveduje prestolonasledniku oziroma kralju zakon s katoličanko.

PROSTOR MLADIH

Velikonočno »Ognjišče«

Aprilska številka »Ognjišča« je seveda tudi velikonočna. Veliki noči je posvečena mesečna priloga pod naslovom »Jezusova podoba skozi stoletja«. V njej je rečeno med drugim: »Kristus stoji tudi danes pred nami kot izziv. Kakor apostolom pri Cezareji Filipovi tudi nam zastavlja vprašanje: »Kaj pravite, kdo sem?« Veliki nemški pesnik Goethe je zapisal: »Globlje spoznanje drugega je mogoče le ljubečim ljudem«. Pri Jezusu velja to še posebno. Zaradi svoje telesno-duhovne narave hočemo ljudje imeti ob sebi ljubljeno bitje ali pa vsaj njegovo podobo, sliko. Iz te želje so se v dva tisoč letih človeške zgodovine po Kristusu rodile številne upodobitve Kristusa, katerih namen je bil tudi telesnim očem napraviti prisotnega Njega, ki je po ljubezni vedno navzoč v srcu. Najstarejše nas vodijo v katakombe iz stoletij krvavega preganjanja, ko je Zmagavec smrti čudno navzoč v svojih trpečih udih, najnovije pa šele nastajajo. Vsak umetnik hoče s slikarskim čopičem ali kiparskim dletom izpovedati, kaj Kristus pomeni njemu osebno. »Kdor hoče Kristusa slikati, mora s Kristusom živeti«, je zapisal mojster blagih barv fra Angelico.

Priloga nato prikazuje barvne reprodukcije različnih slovitih upodobitev Jezusa, pa tudi nekaj črno-belih kiparskih del.

Izmed prispevkov te številke naj seveda najprej omenimo na uvodnem mestu objavljeno pismo dekleta, ki se je podpisalo z imenom Zma-

ga. V pismu pravi: »Sedaj sem pa verna, kajti vera je postala del mene«. Prej je morala namreč rešiti nekaj problemov, ki so ji vzbujali dvome, in premagati pomisleke in napade na svojo vero, kot je bil na primer naslednji. Piše namreč: »Lansko leto sem pred učiteljem trdila, da je Bog. On je rekel, da sem lahko verna, ker še nisem dobro poučena. Če bi jaz prebrala toliko knjig o nastanku sveta in življenja in vere, kot on, bi spoznala, da je nesmiselno verovati v nekaj, kar je neresnično«.

Zanimiv je pogovor z misijonskim bratom — tiskarjem Ivanom Kešpretom, ki deluje v Madrasu v Indiji. Marsikaj namreč pove o razmerah v tej veliki azijski državi, zlasti o mladini. Pritegnejo nas pisma mladih bravcev, ki opozarjajo na razne njihove probleme. Tudi tokrat so zelo kritična do starejših in zlasti do staršev. Revija začena prinašati nov roman v nadaljevanjih »Sosedov fant«, katerega avtorica je ameriška pisateljica Betty Cavanna in ki obeta biti res zanimiv. Med izvirnimi prispevki pa nas presune najbrž resnična zgodba »Zaspali bomo«, kjer piše Smiljan o petletni deklici, svoji hčerkici, ki jo muči problem smrti in posmrtnega življenja. Ne more se vdati v to, da bi nekoč za vedno umrli. To je pomembno opozorilo, kako važno bi bilo vedno spet razlagati tudi odraslim vernikom skrivnost smrti in posmrtnega življenja, kar današnja teologija zanemara. Seveda prinaša aprilska številka »Ognjišča« še marsikaj drugega.

Prejeli smo

Izjava profsorskega zbora liceja »France Prešeren«

Profesorski zbor slovenskega državnega liceja »France Prešeren« v Trstu čuti dolžnost, da po končani zasedbi slovenskih višjih srednjih šol — Znanstvenega in klasičnega liceja, Učiteljskega, Trgovske akademije in Strokovnega zavoda izoblikuje lastno oceno tega dogodka in s to oceno seznanji v prvi vrsti starše naših dijakov in v drugi vrsti ostalo slovensko javnost.

Tej oceni se ne more izogniti ne samo zaradi izrednosti in odmevnosti samega dogodka, ampak tudi zato, ker so se vsa dejanja zasedbe odigrala v treh nadstropjih našega zavoda in tudi zapustila v njih svoje sledove.

Profesorski zbor hoče uvodoma poudariti, da se njegova ocena ne krije s tistim klišejem, ki so ga o dogodku skušala prikazati slovenska javna občila.

1) Tako imenovano »nujnost« zasedbe ne moremo oceniti drugače kot krilatico. *Proti zasedbi namreč prvotno ni bilo samo slovensko Učiteljske, proti niso bili samo trije maturantski razredi na Znanstvenem in klasičnem liceju, proti niso bili samo mnogi dijaki in večina staršev, saj so se na sestanku od približno tridesetih prisotnih staršev javno izrekli za zasedbo samo štirje. Vse do predvečera so bile proti zasedbi vse — ponašamo vse — politične platforme, ki se odražajo v slovenski narodni skupnosti na Tržaškem. Že iz teh suhih dejstev je mogoče sklepati, da v takšnem trenutku ni bilo ne nevzdržnih objektivnih in psiholoških razlogov za akcijo, ki je za pol meseca ohromila pouk na štirih slovenskih šolskih ustanovah. Zasedbo je torej oceniti kot odmev akcije italijanskega dijaštva proti Malfattijevi reformi in ponekod celo proti osimskemu sporazumu.*

2) Da so *ista* slovenska politična predstavništva, ki so bila do predvečera *proti* zasedbi, takoj po zasedbi — in v tem jim je sledil Sindikat slovenske šole — začela tekmovati v vdanem romanju na vrdelski grič in razglašati *nujnost* zasedbe, je nenačelnost, vredna Cankarjeve farse.

3) Dijaki so skušali utemeljiti zasedbo z vrsto zahtev, s katerimi se samoumevno strinja vsak Slovenec. Toda ta deklarirana idejna nadstavba zgubi dokaj svoje prepričljivosti ob neizpodbitnem dejstvu, da je zasedba pomenila tudi vdor tujega huliganskega duha in sloga, ki nas razen v jezikovno in miselno peha še v нравstveno asimilacijo.

4) Zasedbeni odbor je ob začetku zasedbe prevzel odgovornost, da bo zasedba potekala na dostojni ravni in ob varovanju zavodskega premoženja.

Profesorski zbor mora v tej zvezi pribiti, da so bili z dejanji, ki ne prenesejo opisa, žaljeni vsi tisti profesorji in dijaki, ki so *krščanskega* prepričanja, vključno s tistimi, ki vidijo v nekih idejnih simbolih — od križa do srpa in kladi — stvari, ki jih je treba spoštovati.

Odlomljene mizne noge, sneta vrata omare, razbite šipe, pokvarjene naprave ob radiatorjih, manjkajoča razpela in ogledala, odtrgani zvočni ki, razbite šipe protipožarnih naprav, pomazane stene celotne stavbe — te so v površnem opisu otipljive posledice devetdnevne zasedbe.

Resnici na ljubo pripominjamo, da se je zasedbeni odbor obvezal poravnati vso materialno škodo.

Poglavje zase, pravi muzej ogabnosti, je *fizikalna učilnica*, kjer je huligansko izživljanje doseglo svoj vrh, od početja z razpelom do napisov na tabli.

Za takšno neodgovorno razgrajanje, ki se ga onkraj vsakršne idejnosti v čisto vandalsko

destrukcijo, ne obtožujemo dijaštva v celoti: vendar ostaja dejstvo, da se do danes ni še nihče javno distanciral od takšnega početja.

Slovenski profesor bi izdal svoj poklic, ko ne bi izrekel svojega nedvoumnega NE! ob takšnem izživljanju na račun tiste slovenske šole, ki je sezidana na krvi mučencev fašističnega genocida in borcev za svobodo.

Prav tako bi se vključil v šentflorjansko hivanščino, ko bi pritrtil občilom — od tukajšnjega slovenskega dnevnika do Radia Trst A —, ki niso poznala drugačnega pristopa do zasedbe kakor pritrjujočega.

Profesorski zbor liceja »France Prešeren« na koncu izraža upanje, da bo slovenska šola po tej preizkušnji ob skupnem prizadevanju dijaštva, staršev, profesorjev in javnosti dvignila svojo kvaliteto in zastavila svoj korak za uveljavitev pravic, ki jih terjata slovenska narodna skupnost od Milj do Trbiža.

Trst, 29. marca 1977

Izjavo je podpisalo, kot smo izvedeli, 26 profesorjev, 1 je bil proti, dva pa sta se vzdržala.

—o—

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA - ZDRUŽENJE PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE

REVILJA PEVSKIH ZBOROV

PRIMORSKA POJE 77

v soboto, 2. aprila 1977 ob 20,30 v Kulturnem domu v Trstu.

Kongres avtonomne federacije KPI v Trstu

Giorgio Rossetti potrjen za tajnika

V nedeljo se je v Trstu sklenil 7. kongres avtonomne federacije KPI. Kongres se je začel v petek, 25. t.m., s političnim poročilom tajnika Giorgia Rossettija. Otvoritve kongresa so se kot gostje udeležili predstavniki Zveze komunistov Slovenije in odposlanstva Krščanske demokracije, socialistične, socialdemokratske in republikanske stranke, Slovenske skupnosti in Slovenske kulturno gospodarske zveze.

V svojem poročilu je tajnik Rossetti obširno govoril o položaju v državi, pri čemer je razčlenil gospodarska, politična in družbena vprašanja. Nato je obravnaval vprašanje obnove in nadaljnega razvoja v deželi Furlaniji Julijski krajini. Pri tem je potrdil pripravljenost komunistov na programski sporazum z ostalimi demokratičnimi silami, čemur pa morajo ustrezati natančna jamstva in možnosti nadzorstva. Tajnik Rossetti je zatem obravnaval vprašanje izvajanja osimskega sporazuma med

Italijo in Jugoslavijo, omenil polemike glede osimske pogodbe ter dogodke, ki so se pripetili v zadnjih mesecih v Trstu. Naglasil je, da so komunisti prepričano podprli osimske sporazume, kajti ti odpravljajo stanje, ki je dovoljevalo gospodarske, politične in druge odklone. Tajnik tržaške federacije KPI je pri tem omenil priprave za sestavo tako imenovane občinske ali mestne liste, ki je neposreden odraz Odbora za integralno prosto cono. V zvezi s to listo je Rossetti dejal, da skušajo njeni pobudniki postaviti v dvom vlogo političnih strank in končno ponovno zasesti tista mesta v naših krajih, ki so jih bili izgubili zaradi utrjevanja demokracije in demokratičnih institucij tudi v Trstu.

Posebno poglavje pa je govornik posvetil problemu slovenske narodne manjšine v Italiji. V tej zvezi je dejal, da se z osimsko pogodbo začneja novo razdobje in da bo morala vlada v 18 mesecih pripraviti osnutek za globalno zaščito slovenske manjšine, komunistična parlamentarna skupina pa bo ponovno predložila parlamentu svoj zakonski načrt za globalno zaščito, ki pa ga bo pregledala in izpopolnila.

Kongres se je sklenil z izvolitvijo novih pokrajinskih organov in delegatov za deželni partijski kongres, ki bo maja v Trstu. Za pokrajinskega tajnika je bil potrjen Giorgio Rossetti.

—o—

DAROVI IN PRISPEVKI

Sestri pokojnega Dušana Černeta Nada in Vera darujeta v tiskovni sklad Novega lista 30 dolarjev ob drugi obletnici smrti brata Dušana.

Burja in sneg sta pregnala pomlad

Po vrsti lepih in že kar toplih dneh — nekateri so se že hodili »kopat« na sonce v Barkovlje — se je vreme v torek nenadno poslabšalo. Dopoldne je temperatura močno padla in je začela pihati močna burja, kakršne ni bilo že nekaj let, ponoči pa je, v višjih legah celo snežilo. V sredo se je vreme še poslabšalo, burja je dosegla sunke do 100 km na uro in popoldne je snežilo celo v Trstu. Na Opčinah in na Krasu pa je močno medlo.

Burja je uničila cvetje na sadnem drevju — drevesa so bila ravno v najlepšem cvetju — sneg in zmrzal pa sta še dopolnila uničenje. Stari ljudje v naših vaseh dajejo pesimistične napovedi o sadni letini.

—o—

ČESTITAMO

Marti in Milanu Vremec z Opčin priskrbo čestitamo ob rojstvu prvorojenčka Martina.

Uredništvo in uprava Novega lista

Peti koncert revije »Primorska poje« v Gorici

V telovadnici v dolini Korna je bil v nedeljo, 27. marca, peti koncert revije »Primorska poje«, ki jo že osem let prireja Slovenska prosvetna zveza in Združenje pevskih zborov Primorske. Tudi na koncert v Gorico je prišlo veliko število ljubiteljev petja, ki so lahko prisluhnili izvajanju 12 zborov z obeh strani meje.

Revija je bila tokrat v telovadnici v dolini Korna predvsem zato, ker je Verdijevo gledališče, kjer so koncert organizirali prejšnja leta, ob nedeljah zasedeno. V zadnjih letih so bili koncerti vedno sredi tedna, največkrat ob sredah ali četrtdkih; ta dneva pa prav gotovo ne ustrezata mnogim poslušalcem. Da bi omogočili čimvečji dotok občinstva, so revijo pripravili na nedeljo v že omenjeni telovadnici. Prostor v dolini Korna je akustično še kar primeren, le da je dvorana nekoliko prevelika, da bi lahko vsi poslušalci, predvsem tisti, ki so bili ob straneh telovadnice, zadovoljivo sledili koncertu.

Umrl je Marjan Vuk

V starosti 55 let je v nedeljo, 27. marca, iznenada umrl Marjan Vuk iz znane družine Vukovih iz Mirna pri Gorici. Prejšnji teden je bil več dni na službenem potovanju in se ni počutil dobro. Kot se je v nedeljo dopoldne vrnil domov, ga je obšla slabost, tako da so ga nemudoma odpeljali v šempetrsko bolnišnico, kjer pa je kljub zdravniški negi po nekaj urah izdihnil začet od možganske kapi.

Pokojnik je bil sin znanega primorskega delavca Antona ter brat pisatelja in javnega delavca dr. Stanka Vuka, ki je bil umorjen v Trstu skupno z ženo Danico Tomažič v marcu l. 1944, potem ko se je vrnil iz fašističnih zaporov in se je pripravljala na odhod v partizane.

Pokojni Marjan Vuk je v družinskem okolju izpolnil svoj prirojeni smisel in čut za javne zadeve, zelo pri srcu pa mu je bila usoda našega ljudstva v zamejstvu. Bil je ognjevit sogovornik in izredno dobro informiran o vsem dogajanju v našem zamejstvu. Kdor ga je poznal, ga bo pogrešal, saj je bil razgovor z njim vedno nekaj izredno prijetnega.

Vdovi gospe Nataliji, sinovom in vsem sorodnikom izrekamo ob tej boleči izgubi globoko občuteno sožalje.

Pred začetkom izvajanja posameznih zborov je pozdravne besede spregovoril podpredsednik SPZ Saverij Rožič, ki je v svojem govoru želel predvsem poudariti, kako Slovenci tudi v današnjih časih ljubimo petje. Dokaz za to trditev je, po govornikovih besedah, prav revija »Primorska poje«.

Pred poslušalce so nato prišli oktet »Majnica« iz Brega, ki ga vodi Ignacij Ota, moški zbor iz Avč, pod vodstvom Štefana Mavrija, moški zbor »15. februar« iz Komna (Marjan Plazar), moški zbor »Peter Jerab« iz Cerknega (Ivan Rijavec), mešani zbor »Slavec« (Vlado Švara), dekliški zbor »Igo Gruden« iz Nabrežine (Sergij Radovič), mešani zbor »Soča« iz Kanala (Rožina Konjedic), moški zbor »Tabor« z Opčin (Sveto Grgič), moški zbor »Tolmin« (Vera Clemente - Koič), moški zbor »Valentin Vodnik« iz Doline (Ignacij Ota) in mešani zbor »Svoboda« iz Izole (Mirko Šlosar). Nepričakovano je na revijo prišel tudi mešani zbor »Bazovica« z Reke, katerega sestavljajo Slovenci, ki živijo v tem hrvaškem mestu.

Vsi zbori so se nedvomno potrudili, da bi čim boljše zapeli, seveda kolikor jim je to dopuščala prostorna telovadnica. Prav gotovo pa so nekateri zbori izstopali s svojim tehnično in interpretacijsko dovršenim petjem. Dobro so zapeli predvsem pevci iz Kanala, z Opčin, iz Nabrežine, Tolmina, Doline in Izole, ki so bili deležni tudi dolgih aplavzov. Nekatero zborov je spremljala tu-

di domača publika, ki jih je, takoj ko so stopili ured občinstvo, torej že pred nastopom, z aplavzom spodbudila k petju.

»Primorska poje« se bo nadaljevala v Trstu, v soboto, 2. aprila, zaključni koncert pa bo v Vipavi, v nedeljo, 3. aprila.

A. L.

—o—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA V GORICI
in ZVEZA SLOVENSKE KATOLISKE PROSVE-
TE V GORICI v sodelovanju z Ustanovo za kul-
turne in umetniške prireditve EMAC iz Gorice
GOSTOVANJE PRIMORSKEGA DRAMSKEGA
GLEDALIŠČA IZ NOVE GORICE

Carlo Goldoni:

P A H L J A Č A
komedija

Prevod: Vladimir Koch

Scena: Niko Matul

Kostumi: Marija Vidau

Glasba: Ivan Mignozzi

Režija: MARIO URŠIČ

V torek, 5. aprila ob 20,30 v Katoliškem domu v
GORICI (Goriški abonma)

—o—

Stalno slovensko gledališče v Trstu gostuje s
predstavo Anonima Veneziana »Benečanka« v
soboto, 2. aprila ob 21. uri v Krminu.

—o—

NAŠE SOŽALJE

**Našemu sodelavcu Marku Vuku, ku-
stosu v Goriškem muzeju, izrekamo glo-
boko sožalje ob smrti očeta Marjana.**

Uredništvo in uprava Novega lista

Judovske katakombe v Rimu

V okviru revizije konkordata med Vatikanom in italijansko državo bo Vatikan prepustil oziroma vrnil državi dvoje judovskih katakomb v Rimu, ta pa jih bo prepustila judovskemu verskemu občestvu v Italiji, kot je poročal iz Rima International Herald Tribune. Vatikan je upravljal judovske katakombe po konkordatu iz leta 1929 in sicer zelo dobro. Zato so odlično ohranjene, kot je priznal vrhovni judovski rabin Elio Toaff v Rimu. V nasprotju s krščanskimi katakombami dozdej ni bilo mogoče obiskati judovskih katakomb razen s posebnim dovoljenjem papeške komisije za cerkveno arheologijo.

Judovskih katakomb je bilo več v okolici starega Rima. V njih je judovska verska občina v Rimu pokopavala svoje mrtve od 1. do 4. stoletja po Kr. V katakombah je bilo pokopanih na de-

settisoče Judov, vendar so bile s časom zaradi gradenj uničene vse katakombe razen dveh. Ohranile so se tiste, ki so ležale pod površjem Ville Torlonia, ki je bila zasebno Mussolinijevo bivališče ob Via Nomentana, in tiste ob stari Via Appia. V njih pripovedujejo v skalo vrezani napisi, da so tu pokopani Sabina, Aurelia Flavia, Pegaianos Pisar, Maria Maroni in toliko drugih. Napisi marsikaj povedo tudi o njihovem življenju, slike na stenah pa jih prikazujejo pri molitvi in verskih obredih. Judovski znanstveniki so presenečeni nad odlično ohranitvijo katakomb in hvallijo skrb, s katero je Vatikan bdel nad temi katakombami.

Grobovi in napisi so bogat vir za judovsko zgodovino prav v tisti dobi, ki je najmanj raziskana in še vedno najbolj zavita v temo. Imenujejo jo prehodna doba. Judovski narod je tedaj ostal brez svoje domovine v Palestini in se je moral raztepati po svetu, ni pa se še organiziral v novo versko skupnost, s pomočjo katere se je potem ohranjal in reševal skozi srednji in novi vek, dokler si ni obnovil lastne države v stari domovini. Zato je iz tistega časa tudi malo pisanih virov ali ohranjenih grobov razen v teh katakombah.

Večina napisov v obeh ohranjenih katakombah je v grščini. Po tem se da sklepati, da so tedanji Judje v Rimu govorili skoraj samo ta jezik. Šele v osmem in devetem stoletju so začeli Judje spet uporabljati hebrejski jezik za nagrobne napise, kar je bil seveda pravi čudež, glede na to, da je judovski narod tedaj že mnogo stoletij živel raztresen po vsem tedaj znanem svetu in bil povsod

(Dalje na 7. strani)

V torek, 29. marca, smo v Mirnu spremili k večnemu počitku našega dragega moža, očeta, brata, strica in nonota

MARJANA VUKA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam izrazili sožalje, se udeležili pogreba ter darovali vence in cvetje, zlasti pa še obema duhovnikoma, mirenskimi pevcem, zdravniku dr. Borisu Plahuta in osebju šempetrske bolnišnice.

Žalujoci: žena Natalija, sinovi Marko, Matjaž z družino in Janez ter družine Besednjak, Perco, Dobrota, Zbona in drugo sorodstvo.

Miren, 29. marca 1977.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Že drugič podeljena »nagrada Dušana Černeta«

V dvorani Slovenske prosvete v ulici Donizetti 3 v Trstu je bila v ponedeljek zvečer slovesno podeljena druga kulturna nagrada, ki nosi ime po umrlem časnikarju in političnemu delavcu Dušanu Černetu in sicer prav za drugo obletnico njegove smrti. Topel spomin na osebnost in delovanje pokojnika je obudil predstavnik Spominskega sklada časnikar Saša Martelanc, ki je potem tudi podal obračun o sredstvih sklada, zbranega iz mecenskega daru Černetovih sester in iz prostovoljnih prispevkov, ki še vedno prihajajo. Iz obresti je bila podeljena tudi letošnja nagrada in sicer tržaški re-

NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA V TRSTU

privedi v sredo, 6. aprila 1977, peto predavanje iz ciklusa o razvoju slovenske arhitekture. Predaval bo prof. Stane Bernik na temo:

SODOBNA ARHITEKTURA IN OBLIKOVANJE

Predavanje bo ob 18,30 v mali dvorani Kulturnega doma v ul. Petronio 4.

viji »Zaliv«. Saša Martelanc je poudaril, da so namenjene te nagrade, ki se podeljujejo letno, tistim Slovincem ali slovenskim ustanovam, ki se borijo za iste ideale, za katere se je boril Dušan Černe. Ti ideali so: slovenstvo, demokracija, krščanstvo. Revija *Zaliv* je bila vedno pluralistična in zato so te vrednote vedno našle v njenih urednikih ter sodelavcih svoje branivce in zagovornike. Krščansko komponento v njej pa je predstavljal zlasti pisatelj Alojz Rebula.

Podrobnejšo utemeljitev za podelitev nagrade »Zalivu« je prebral nato Zorko Harej, nakar sta Matejka Maver in Livij Valenčič prebrala iz raznih števil »Zaliva« nekaj značilnih odlomkov, ki dokazujejo, kakšen pomen in vrednost je revija v vseh letih svojega izhajanja pripisovala slovenstvu, demokraciji in krščanstvu. Posebno jasno je izrazil njen značaj in njeno odločenost v obrambi slovenstva in idejnega in političnega pluralizma Boris Pahor, ki je s svojim posegom zaključil ta večer, pa tudi njen urednik pisatelj Milan Lipovec v svojem zahvalnem govoru, ko mu je bila izročena nagrada kot predstavniku revije. Oba, posebno pa še Lipovec, sta poudarila, da je »Zaliv« glas svobode in kot tak glas vesti, glas resnice, glas načelnosti in narodne zavednosti v današnjem času, ko se zdi, da bodo visoko pljuskajoči valovi oportunitizma poplavalili vse in odplavili vse resnične vrednote.

Boris Pahor pa je rekel med drugim: Naj mi bo ob tej priložnosti, ko se tu tako dostojno podčrtuje vlogo »Zaliva«, dovoljeno, da tudi sam dodam nekaj misli, ki po desetletju vztrajnega njihovega vrednotenja gotovo niso več izvirne, ki pa v takih slavnostnih trenutkih, kot je nočnejši, lahko zadobijo novo svežino. Nekje sem zapisal, da so še pred nekaj leti človeka, ki je

zagovarjal zvestobe etničnim prvinam, imeli za čudaka, ker da skuša zaustaviti neizprosno kolo zgodovine. Tudi člani Mednarodnega združenja za zaščito ogroženih jezikov in kultur, kateremu sam pripadam — je nadaljeval Boris Pahor — so se večkrat spraševali, ali se nam bo posrečilo vznemiriti stehinizirano potrošniško družbo Evrope. Vendar smo danes dosti manj skeptični, acionalistična civilizacija ne izpolnjuje človeka. Ta se počasi začenja zavedati, da ga ne bo osrečil, kdor mu skuša ubiti domišljijo, kdor mu hoče ukrasti izročilo. Zato bo prej ali slej napočila ura, ko se bosta standard in tradicija odkrito spopadla, in nobenega dvoma ni, da bo tedaj človek našel pot do nove celovitosti sveta, ki bo črpala iz bogastva preteklosti, da bi z njim oplajala humanizem prihodnosti.

To se pravi — je dalje rekel Boris Pahor — da kljub vsem razponom človeškega razuma, kljub pridobitvam človeškega duha, s katerimi se vzdigujemo nad etnične meje, je narodno občestvo še zmeraj najbolj žlahtna domovina človeškega srca, in prepričan sem, da bo v prihodnosti plemenita vrednost njenega bistva, četudi nekoliko spremenjena, v glavnem ostala ista. Majhen narod pa, ki je drugim zelo kasno odkril svojo zamolčano osebnost, bo komaj v nadaljnjem razvoju človeške družbe lahko zavestni soustvarjalec v pestrem sožitju avtonomnih subjektov.

Po dolgem in priskrbenem aplavzu, s katerim je občinstvo, med katerim je bilo mnogo uglednih osebnosti in kulturnih ustvarjalcev, nagradilo Pahorjeve besede, je sledil vesel družabni del večera.

—o—

V Italiji in drugod na Zahodu se spominjajo te dni trisote obletnice smrti holandskega filozofa Spinoze. Lep esej o Spinozi je prinesel 30. t.m. dnevnik »La Stampa« izpod peresa Guida Ceronettija.

KNJIŽICA NAREČNIH PESMI MILKE HARTMAN

Na Koroškem je izšla nova zbirka pesnice Milke Hartman, ki je pred kratkim obhajala svojo 75-letnico. Zanimivost — in izredna privlačnost — te zbirke je v tem, da so pesmi napisane v podjurskem narečju. To jih napravlja še bolj prirsčne. Zbirko sta izdala Krščanska kulturna zveza in klub Mladje. Zanimiv uvod je napisal Povel Zdovc, znan po svojih študijah o koroških narečjih. Ilustriral jo je Z. Weiss, opremil J. Koželj, natisnila pa jo je Mohorjeva tiskarna v Celovcu.

Še veliko zdravih in plodnih let za pesniško ustvarjanje želimo Milki Hartman tudi primorski Slovenci.

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV TRST

vabi na

VELIKONOČNO DUHOVNO OBNOVO
Govoril bo dr. Oskar Simčič

v ponedeljek, 4. aprila 1977 ob 20,15 v društvenih prostorih v ulici Donizetti 3.

—o—

PREDAVANJE D. DRUŠKOVIČA O INDUSTRIALIZACIJI

Prejšnji četrtek je na povabilo Kulturnega združenja Most predaval dolgoletni direktor Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani dr. Drago Druškovič. Tisti, ki je pričakoval predavanje z bogatimi podatki in širokim pregledom o vplivih industrializacije in urbanizacije na življenje majhnih skupnosti, je ostal nekoliko razočaran. Predavatelj se očitno ni držal najavljenih tem, njegova izvajanja so šla na dokaj čudne stranske tire. Na dolgo je poudarjal pomen neposrednih vezi, ki jih ima slovenska zamejska skupnost z matično domovino, pojav odprte meje itd., kar je lahko vse lepo in prav, a ni dosti prispevalo k osvetlitvi zastavljenega problema. Edini, tudi za naše razmere uporaben podatek, je bil tisti o pomenu široko izvajane dvojezičnosti na ozemlju lužiških Srbov, ki močno prispeva k ohranitvi njihove narodnostne identitete.

S. D.

»Pahljača« Primorskega gledališča

Gostovanje Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice je prineslo v Kulturni dom Goldonijevo komedijo »Pahljača«. Delo prikazuje, kako lahko nesporazum in ljubosumnost razburita vsakdanje življenje. Nosilec komedije pa je ljubezen med srednjim in nižjim slojem, ki sta prišla zaradi pahljače v neposreden stik.

Zgodba je zelo banalna: Gospodična Candida se sprehaja po balkonu s pahljačo v roki in gospod Evarist ji dvori. Nenadno se pahljača zlomi, Evarist pa se zaobljubi, da ji bo podaril novo. Kupi jo in da kmetici Giannini s prošnjo, naj jo ta izroči Candidi. Zlobni glasovi žensk pa poročajo Candidi o Evaristovem dejanju. Candida se užali in zagrozi Giannini, da ne sme nikoli več prestopiti praga njene hiše. Ta pa se za to sploh ne zmeni in Candidina ljubosumnost se ji zdi naravnost neumna in neutemeljena. V Giannino sta namreč zaljubljena krč-

mar Koronat in čevljar Krišpin, njeno srce pa bije za tega zadnjega. Nepričakovano se pahljača zgubi, nato spet najde, potem ko je šla iz rok v roke. Konec zgodbe je predviden: po pojasnitvi nesporazuma in dvoumnosti se Candida in Evarist pobotata, Giannina in čevljar pa zaljubljeno ogledujeta.

Poleg odličnega igranja kmetice Giannine (Metka Franko) pridejo do izraza še nekatere stranske osebe. Tako »mešetar« v ljubezenskih poslih baron del Cedro (Iztok Jakob), dalje štacunarica Suzana (Berta Ukmar) prikazana kot tipična klepetava ženska ter služabnik Limonček. V nosilnih vlogah Candide in Evarista sta igrala Breda Urbič in Marjan Trobec.

Režija Marija Uršiča in izvedba gledališkega ansambla sta prepričala skoraj vse gledalce, kar je dokazal dolg aplavz.

TK

Sodobno kmetijstvo

Osnovno krmljenje molznic

Splošno znano je, da je rentabilnost mlečne proizvodnje cilj, ki ga je mogoče doseči le, če je proizvodnja na kravo dovolj visoka. Mlečnost krav je odvisna od genetskih dejavnikov in pa od okolja, predvsem od prehrane. Mlečnost molznic je individualno pogojena, pa tudi od splošnih lastnosti npr. pasemskih.

Osnovni problem pri proizvodnji mleka, in ki je pomemben za vsakega rejca, in glede na velikost črede, ki jo ima, je naravnati prehrano na mlečno zmogljivost krav. V ta namen je potrebno slednji vsaj približno poznati. Podatki, ki jih dobijo rejci od kontrolne službe skupno s splošnimi, ki se nanašajo na pasmo, ki jo imajo v hlebu, bi morali zadostovati za približno oceno genetske zmogljivosti molznic. Kot so pokazale raziskave, je začetna proizvodnja dovolj dobro povezana z višino proizvodnje v laktaciji (celotni mlečni dobi), da jo lahko uporabimo kot merilo za ocenjevanje mlečnosti molznic. V slabih razmerah, ko krave zaradi slabe oskrbe ne morejo pokazati svoje zmogljivosti, bi brez začetne višine proizvodnje sploh ne mogli niti približno oceniti genetskega potenciala molznic. Zveza med najvišjo proizvodnjo na začetku laktacije in pa proizvodno zmogljivostjo krave je vsekakor zanesljiv podatek in jo torej lahko ugotovi vsak rejec sam in tak podatek nato dopolni s tistimi, ki mu jih posreduje kontrolna služba, ki pošlje rejcu letno bilanco posamezne krave v selekciji oziroma pod kontrolo.

Problem telesnih rezerv

Dnevna količina mleka, ki jo dajejo dobre molznice, je zelo velika, iz tega pa izhajajo tudi velike hranitvene potrebe. V ta namen bi molznice morale zaužiti v tej fazi zelo velike in bogate obroke. Problem pa je v tem, da je sposobnost za zauživanje krme po telitvi zelo slaba in se le počasi zboljšuje. Neskladje med zaužito hranilno vrednostjo obroka in potrebami za mleko je sicer dana zaradi fiziološke zakonitosti, ki pa jo skuša sama narava zvarovati z izredno sposobnostjo molznic za stvarjanje in izkoriščanje telesnih rezerv. Telesne rezerve, ki

jih krava naloži pred telitvijo, da z njihovim trošnjem nadoknadi slabo sposobnost uporabe krme na začetku laktacije, pa so obenem spodbuda, da proizvodnja mleka na začetku laktacije vsaj približno preseže vrh, ki ga krava glede na svoje zmogljivosti zmore, pa čeprav je hrana v prvih tednih po telitvi preslaba.

Pomembno je, glede na povedano, vprašanje, kdaj naj krava naloži rezerve. Čas, ko je krava suha, je največkrat prekratek, da bi krava z močnim krmljenjem do telitve še lahko dobila potrebne rezerve, tudi zmožnost zauživanja se proti koncu brejosti poslabša. Potreben bi bil tedaj obrok krme z velikim deležem koncentratov. Bolje je, da s pripravljanjem krav na novo laktacijo začnemo še pred presušitvijo. Sodobna spoznanja pa narekujejo, da začnemo

pripravljati krave na naslednjo laktacijo že v času, ko krava še doji. Takrat je izkoristek za nalaganje rezerv največji.

Pomembno pa je še vedeti, da mora biti prehrana v začetni fazi laktacije kar se da dobra, sicer začne proizvodnja prehitro upadati oziroma sploh ne doseže zmogljivosti. Važno je torej pokladati molznicam minerale, beljakovine, glukogene snovi, torej dosti energetske hrane. Močno krmljenje na začetku laktacije je torej treba odpraviti, ker je zgrešeno.

V sredini laktacije, ko mlečnost že upada, se ne splača krmiti močnejše, kot ustreza proizvodnji. Če je krmljenje premočno, oziroma, če dajemo preveč močnih krmil, lahko v tej fazi laktacije gre odvečna krma v meso. Krave torej pridobivajo na teži. Preveč koncentratov takrat tudi znižuje odstotek mlečne maščobe. V tej fazi je priporočljivo pokladati čim več in čim boljše osnovne krme, torej sena. Tu je razviden velik pomen kakovostj sena, saj le-to, če je kvalitetno, zadosti skoraj vsem potrebam po snoveh v tej dobi.

V gorah jih manj umre od srčne kapi

Ljudje, ki živijo visoko v gorah, so manj podvrženi srčni kapi kot tisti, ki živijo pri morski gladini. Tako je ugotovila skupina ameriških znanstvenikov, ki je zdaj objavila študijo o tem v znani ameriški zdravniški reviji »New England Journal of Me-

dicine«. Znanstveniki, ki so izdelali študijo, so s Harvardske univerze in z univerze Case Western Reserve. Preučili so statistike o vzrokih smrti v Novi Mehiki iz let od 1957 do 1970. Odkrili so precejšnjo razliko med gorjanci in dolinci, kar zadeva smrt od srčne kapi. Od ljudi, ki žive v gorovju, jih je umrlo letno od srčne kapi oziroma od bolezni srčnega ožilja 291 na 100.000 prebivavcev, z nižanjem višine se smrtnost od kapi povečava, in med tistimi, ki živijo na ravnini, ki je v Novi Mehiki najbližja morski gladini, je znašala smrtnost od srčne kapi 403 na 100.000 prebivavcev. To razliko pripisujejo znanstveniki v svoji študiji dejstvu, da se gorjanci več gibljejo, ker morajo več poti napraviti peš, pri tem pa se morajo tudi bolj truditi, zato je njihovo srce bolj »utrjeno«.

SEMINAR ZA SLOVENSKE ŠOLNIKE

V ponedeljek, 28. t.m., se je v Kulturnem domu v Trstu začel seminar za slovenske šolnike na Tržaškem, ki ga v sporazumu med vladama sosednih držav prirejajo že trinajst let. Prvi dan je književnik Beno Zupančič predaval o problemih slovenske kulture, v torek pa so bili na vrsti zgodovinarji. O posameznih razdobjih slovenske zgodovine so predavali profesorji ljubljanske univerze Melik, Pleterski in Mikuž. Zadnja je v torek govorila dr. Milica Kacin-Wohinc, ki je obravnavala dogodke na Primorskem po prvi svetovni vojni. O tem razdobju je predavateljica pred nekaj leti napisala knjigo.

Seminar se bo nadaljeval do konca tedna. Od srede dalje so na sporedu pedagoška predavanja po posameznih strokah.

JUDOVSKA KATAKOMBE V RIMU

Nadaljevanje s 5 strani)

le nepomembna manjšina, ki bi se bila morala po vsej človeški logiki že davno asimilirati narodom, sredi katerih je živela. Reševalo pa je judovski narod prav to, da se je spet tesno oklenil svoje vere in se takorekoč na novo naučil svojega jezika, ohranjenega v bibliji in starih dokumentih, kot živ jezik pa se je ohranil le med redkimi.

Zanimivo je, pravijo judovski strokovnjaki, da so vrezani v skale v judovskih katakombah v Rimu tudi poganski simboli, ki so bili tedaj običajni v nagrobnih napisih, kar pa seveda ne pomeni, da so bili tedanji Judje pogani. Te simbole so smatrali verjetno samo za okraske.

V Italiji živi zdaj okrog 40.000 Judov. Za nadzorstvo nad katakombami nameravajo ustanoviti mednarodni odbor in odprli jih bodo tudi za javnost.

Katanški orožniki-begunci, ki so vpadli v Katanke baje iz Angole, napredujejo v dveh kolonah in so zavzeli že eno tretjino Katange, ki se imenuje sedaj Šaba. To bi utegnilo pomeniti tudi konec režima diktatorja Mobutuja. Nobena zahodna sila mu noče več pomagati.

Pastor ga je rešil smešnega imena

Švedski novorojenček Kristofor Andersson je imel res srečo, da je naletel pri krstu na pametnega duhovnika, ki se je uprl zahtevi njegove mame, da bi ga krstil na naslednjo serijo imen: Kristofor Felix Leonard Jonatan Gustav Paul Gandolf Robin Allul Rubino Ariel. Pastor je dejal, da je švedska Cerkev še vedno dolžna voditi rojstne in krstne knjige prebivavstva in da si on ne prevzame odgovornosti niti v svojem imenu niti v imenu Cerkve, da bi krstil kakega ubogega malega kristjana na tako smešno vrsto imen. Otroci ne smejo dobiti imen, ki jim lahko povzročajo, ko nekoliko odrastejo, zadrego ali občutek sramu — je rekel. »Pomislite samo, kako bi se počutil ta ubogi deček, ko bi začel hoditi v šolo ali ko bi prišel k vojakom in bi ga začeli klicati z

vsemi njegovimi uradnimi imeni. Zato bom krstil fantka samo na ime Kristofere«.

Otrokova mati se je sicer jezila, češ kakšno pravico ima duhovnik, da on odloča, kako sme imenovati svojega otroka. Rekla je, da je kar najbolj skrbno izbrala svojemu otroku imena. In res, bravci risanih zgodb — dimčkov — in sentimentalnih romanov so lahko takoj uganili, odkod je pobrala imena, ki jih je hotela dati otroku. Njena jeza ni sicer nič zalegla proti pastoru Tagu Helmbergu v Lerumu pri Göteborgu, posrečilo pa se ji je, da je prišla zadeva v časnike in da so se ljudje malo nasmejali na njen račun. Boljše, da se smejejo njej, kakor da bi se smejali kdaj njemu sinu.

ŠAH

Nepriustranosti na ljubo si po Korčnojevi zmagi danes oglejmo še Korčnojev poraz. V njem (šesta partija) se je nasprotnik Petrosjan naenkrat (tam nekje po 20. potezi) znašel — po svoji in drugega zasluzi — v poziciji, ki je kot nalašč zanj, v poziciji, kjer so kombinacije izključene, kjer je treba le stopnjevati pritisk in postaviti figure na pravo mesto, medtem ko je nasprotnik obsojen na čakanje. Vseeno bi se marsikdo v istem položaju — ali ker se dovolj ni zavedal njegove trdnosti ali iz gole živčnosti — prenačil in ravnotežje v lastno škodo porušil. Petrosjanov nagonski čut za pozicijo in njegovo nepoznanje živčnosti sta s partijo vnovič dokazana (če je bil tak dokaz sploh še potreben) in sta tu prej v pouk kot v zabavo — na ogled ljubemu bralcu, ki je v tem pogledu gotovo že mnogo grešil.

PETROSIAN - KORČNOJ

Damin gambit s Tarraschovo obrambo

1. d4, Sf6, 2. Sf3 d5, 3. c4 e6, 4. Sc3 c5 (to je poteza, ki karakterizira obrambo), 5. cd5, 6. e4 Sc3, 7. bc3: cd4, 8. cd4: Lb4+, 9. Ld2 Ld2:+, 10. Dd: 0-0, 11. Lc4 Sc6, 12. 0-0 b6, 13. Tfe1 Lb7, 14. Tad1 Se7 (sedaj bo beli izkoristil priložnost in si ustvaril prostega središčnega kmeta), 15. d5 ed5, 16. ed5: Sf5, 17. Se5 Sd6 (v vseh učbenikih stoji: skakač naj blokira nasprotnikovega prostaka, toda...), 18. Sc6 Lc6: (izsiljeno, saj bi po 18... Dd7, 19. Td7 bila namreč sitna), 19. dc8: Sc4:, 20. Df4 (dobi seveda figuro nazaj) Sd6, 21. Td6: Dc7 (sedaj gre belemu za to, da pretvori prostorsko prednost, ki mu jo zagotavlja utesnjujoči beli prostak, v nemoten napad na kralja), 22. g3 h6, 23. De5 Tac8, 24. Dd5 Kh7, 25. Te4 Kg8, 26. Kg 2 a6, 27. h4 b5, 28. g4 Kh7 29. Te2 Kh8, 30. g5 h5, 31. Td2 Tfe8, 32. Df3, g6, 33. T2 d5 (z namenom zapreti diagonalo h1-a8 in tako omogočiti 34. Td7 Dc6: (brez šaha!)), 35. Df7: z gotovim matom), 33. ... Tff8, 34. Tff6 (z grožnjo 35. Td7) 34. ... De7, 35. Td7 De8, 36. Tg6: De5, 37. Dh5: mat.

Ali 36. ... fg6:, 37. Dc3: in mat prav tako sledi.

—o—

ZAKAJ SE CARTER ZANIMA ZA DISIDENTE

(nadaljevanje s 1. strani)

kah take diktature bi bil zgodovinski anahronizem. Sicer pa se je tega zavedel že Hruščov in se tega najbrž zavedajo tudi Brežnjev in kolegi, kar dokazujejo že s tem, da so se kljub vsemu že močno odmaknili od Stalinove diktature. Pot gre lahko v tej smeri samo naprej, ne pa več nazaj.

—o—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom

GOSTOVANJE PRIMORSKEGA DRAMSKEGA GLEDALIŠČA IZ NOVE GORICE
Carlo Goldoni:

P A H L J A Č A

komedija

V nedeljo, 3. aprila ob 16. uri - Abonma red G okoliški

v četrtek, 7. aprila ob 16. uri - Abonma red H ob 20,30 - Abonma red E - mladinski v četrtek

ČLOVEK PROTI LETU 2000

Se gremo vohune?

Po drugi svetovni vojni je doživelo vohunstvo korenito preobrazbo. Za kratko dobo so na špionažnem nebu zablestela imena kot polkovnik Abel, Gordon Lonsdale, Kim Philby, Oleg Penkovsky; ko pa je prevladalo zračno vohunstvo in še zlasti satelitsko, jih je prav kmalu nadomestila armada uradnikov, brezimnih in brezbarvnih, pa naj že sede za modernističnimi mizami v Langleyu v zvezni državi Virginiji, kjer je glavni stan CIE, ali za staromodnimi pulti stroge palače na trgu Džerdžinskega, kjer ima svoje matične urade Komitet Gosudarstvenoj Bezopasnosti — KGB — in kjer doživijo politični jetniki prvo šolo v zloglasni Lubjanki. Nedaleč stran, na številki devetnajst ulice Znamenskega, pa uraduje GU — Glavnoje Razvedatjelnoje Upravlenije — kateremu je pripadal slavni orge, ki je Stalinu sporočil datum nemškega napada na Sovjetsko zvezo (da je enako storil tudi Slovenec Vladimir Vauhnik, ve le malokdo).

Njih delovni dan je pust in enoličen: preriti se morajo skozi stote pisanega materiala, ki so ga preskrbele desetine in desetine terenskih operaterjev, preden lahko sestavijo, denimo, zaklopni mehanizem bojnega letala s premičnimi krili. Če imajo srečo, seveda. Veliko poročil je brez vrednosti, marsikatera si nasprotujejo in nekatera so hote izkrivljena — preskrbeli so jih »dobrohotno« sovražni uradi za dezinformacijo. To delo zaposluje desettisoče matematikov, kriptografov, uradnikov in vojaških analistov. Smo pač daleč od leta 1928 in gosposkega ameriškega zunanega ministra Henryja L. Stimsona, ki je odločil ustanovitelja kriptografske sekcije z ogorčenimi besedami: »Gentleman ne bero tujih pisem!«, ko je zvedel, da je podedoval tudi urad, ki se ukvarja z dešifriranjem poročil. Danes je tolikanj razvpita CIA samo ena od devetih večjih ameriških ustanov za zbiranje informacij in streha sovjetskega poslanstva v Washingtonu nosi več anten kot katerakoli druga stavba v okolici — z izjavo Pentagona, seveda.

Neki angleški časnikar, ki se je specializiral za vohunska vprašanja, je mnenja, da je danes v špionažni industriji zaposlenih globalno skoro milijon ljudi: vsak štiritisoči človek na našem planetu je torej vohun. Mnenja je tudi, da ne bi smeli jemati prerese svojega bodočega poklica, če se mislite zaposliti v špionaži. Leta 1942 je baje ameriška obveščevalna služba v vsej tajnosti pefotografirala satiro na britanski Intelligence Service Voda' v možganih', ki jo je spisal sir Compton Mackenzije, in jo uporabila kot vadnico za svoje agente. Če je to res, potem se ni čuditi, če so l. 1960 Sovjeti kupili modelček ameriške jedrske podmornice Polaris za skromno ceno treh dolarjev. Toliko je namreč stala zvesta kopija originalne podmornice, ki jo je bilo moč kupiti v vsaki večji trgovini z igračami. Nekega ameriškega admirala je baje skoro zadela kap, ko jo je videl v rokah svojega nečaka...

Zelo težko je seveda primerjati med seboj kvaliteto raznih vohunskih služb. Na splošno velja, da je verjetno CIA najbolj večja zaradi svoje široko razpredene mreže, neizčrpnih finančnih sredstev in impozantnih tehničnih aparatov, čeprav dosega v zahodnih obveščevalnih krogih zelo visoke ocene tudi KGB, predvsem

zaradi notranje discipline in profesionalnosti. Veliko strokovnjakov je mnenja, da imajo Izraelci najučinkovitejše vohunstvo, če primerjamo človeka s človekom in dolar z dolarjem. Njihove zlate pike: za destalinizacijski govor Hruščova na dvajsetem kongresu sovjetske partije so izvedeli veliko pred Američani; poznali so tudi pozicijo vsakega egiptovskega letala in skoro vsakega pilota (pri zajtrku namreč), ko so leta 1967 sprožili šestdnevno vojno.

Precej manjše strokovno spoštovanje pa uživa med kolegi nemška protišpionaža. Zvezna republika Nemčija velja danes za evropski vohunski center. Pred leti smo lahko brali o škandalu, ki so ga povzročili s svojo potegavščino trije nemški časnikarji. Preoblekli so se v sovjetske uniforme in javno prisostvovali tajnim manevrom atlantske obrambne zveze na nemškem ozemlju. Tri dni so svobodno krožili med generali in štabnimi oficirji, se z njimi pogovarjali in si vneto ogledovali tajnosti NATA. Šele sredi tretjega dne se je prisotnost sovjetskih vojaških opazovavcev na tajnih manevrih zazdela neverjetna in sumljiva — in sicer pregovornemu naredniku!

Se neverjetnejši je primer, ki se je pripetil leta 1967. Trije nemški agenti KGB-ja, ki jih je vodil Manfred Ramminger, so z oporišča Atlantske zveze v Zellu ukradli raketo idewinder in jo naložili v osebni avtomobil. Trimetersko raketo, ki je seveda molela iz okna, so nato prepeljali po avtomobilski cesti do Krefelda. Ko se je nato Ramminger na letališču v Düsseldorfu pozanimal, kako bi lahko spravili zaboj v Moskvo, so mu uradniki KLM prijazno svetovali, naj se posluži letalske tovarne službe, in uslužbenci Lufthanse so mu zagotovili, da se nemška carina ne bo zanimala za vsebino zaboja. Ramminger je zagotvilom verjel in se vkrcal na linijsko letalo za Moskvo z raketnim vžigalnim stikalom v osebni prtljagi. Toda v Moskvi ga je čakalo neljubo presenečenje: rakete ni hotelo biti od nikoder. Zvedel je, da so jo bili pomotoma izkrcali v Kopenhagnu in nato poslali nazaj v Düsseldorf. Ko je po desetih dneh z nemško zanesljivostjo prispela končno v Moskvo, Sovjeti kar niso mogli verjeti svojim očem. Člankar aske zveze v Zellu ukradli raketo Sidenwinder in zvezni člen pri moskovski KGB med gromozanskim smehom zagotavljal »Brüderchen (Bratec), ti si Superman«.

S.M.

—o—

Po pisanju švicarskega dnevnika »Neue Zürcher Zeitung« je Poljska podarila jugoslovanski hokejski reprezentanci na svetovnem prvenstvu skupine B v Tokiu zmago in tako se je Jugoslavija rešila izpada iz skupine B. Druge reprezentance so zato izžvižgale poljsko in jugoslovansko reprezentanco pri zaključnem banketu. Dobro bi bilo, če bi jugoslovanska hokejska zveza raziskala ta primer, tudi v interesu ugleda jugoslovanskega športa in zlasti hokeja, ki je v glavnem slovanska domena. Šport je lep, dokler je pošten. Boljše je biti pošteno zadnji, kot po goljufiji — sedmi.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. • Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51